

Výzva Budování kapacit pro rozvoj škol II
Povinně volitelná aktivita č. 7

Zpráva o ověření programu v praxi
průběžná

I.

Příjemce	Salesiánský klub mládeže, z.s. Dům Ignáce Stuchlého
Registrační číslo projektu	CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008149
Název projektu	Programy pro školy - rozvoj kompetencí pro demokratickou kulturu
Název vytvořeného programu	O co ti v životě jde?
Pořadové číslo zprávy o realizaci	7

II.

Místo ověření programu	Datum ověření programu	Cílová skupina, s níž byl program ověřen
Turistická chata Stará Voda	21. - 23. 6. 2021	9. třída CMG Prostějov
Skautská základna Eliška, Fryšták	1.- 3. 7. 2021	Skautské oddíly Fryšták (6. oddíl) - dívčí tábor
Suchá loz	7. - 9. 7. 2021	Skautské středisko Suchá Loz

III.

1. Stručný popis procesu ověření programu

a) *Jak probíhalo ověření programu (organizace, počet účastníků, počet realizátorů atd.)?*

Ověření probíhalo během třídních pobytových kurzů v Domě Ignáce Stuchlého, kde je zajištěno ubytování a stravování. A dále také na skautských táborech o letních prázdninách (ověřování touto formou bylo zařazeno jako náhradní termíny místo období nejpřísnějších covidových opatření, kdy jsme nesměli pobytové kurzy pořádat). Počet účastníků, cílová skupina a realizátoři programu jsou uvedeni v následující tabulce:

Termín	Škola	Počet žáků	Tým
21. - 23. 6. 2021	9. třída CMG, ZŠ Prostějov	18	Amálie Vojáčková, Václav Větrovský, Lukáš Juras.
1.- 3. 7. 2021	Skautky, Eliška skautská základna Fryšták	15	Bc. Anet Češková, Bc. Dagmar Zlámáliková, Amálie Vojáčková.
7. - 9. 7. 2021	Skautské středisko Suchá Loz	18	Bc. Christine Urbanová, Amálie Vojáčková, František Horsák.

Dotazníkové šetření probíhalo ve 3 fázích. Před kurzem, po skončení kurzu a hodnocení s *odstupem* několika týdnů. V první fázi bylo zjišťováno před-porozumění a připravenost/motivace účastníků na program. V další fázi bylo vyhodnoceno, jak byl program účastníky přijat a jaký měl reálný dopad.

Zásadním faktorem tohoto ověření bylo, že jsme jej vždy nerealizovali se školními kolektivy s kterými obvykle pracujeme během školního roku. Ověření proběhlo také během letních táborů. Bylo to z důvodu, že jsme v roce 2021 od ledna až do května nemohli organizovat pobyty s mládeží kvůli situaci Covid 19. Proto jsme se rozhodli ověření realizovat také během prázdnin a na podzim roku 2021.

b) *Jaký byl zájem cílové skupiny?*

Zájem skupiny o program v průběhu kurzu narůstal. Ačkoliv téma budoucnost bylo pro účastníky aktuální a na první pohled zajímavé, převažovala u nich potřeba znovu navazovat a prohlubovat vztahy v třídním kolektivu, které byly kvůli opatřením v souvislosti s koronavirem narušeny. Účastníci nebyli naladěni na individuální charakter aktivit a spíše vyhledávali společnost svých spolužáků a to

jak v rámci programu, tak v rámci volného času. Z dotazníků vyplývá, že většina účastníků se na kurz těšila průměrně na 80 %.

c) Jaká byla reakce cílové skupiny?

Reakce účastníků na program byla pozitivní. Lektoři v průběhu kurzu brali na zřetel i nenaplněnou potřebu účastníků - komunikace a znovu-navazování vztahů ve třídě. I přes některé nedokonalosti v programu bylo celkové vyznění dobré a účastníci program hodnotili jako zábavný a přínosný. Z dotazníků po kurzu vyplývá, že dojem účastníků z kurzů byl skutečně pozitivní. Když měli účastníci shrnout slova, která vystihují jejich dojem z posledních dnů, nejčastěji se objevovala slova štěstí, radost, dobře prožitý čas se třídou, únava, zážitek a další. Ve vzkazech týmu se objevovaly věty jako "Děláte skvělou práci.", "Děláte to dobře děkuju!", "Jste nejlepší, pokračujte v tom" apod. V dotazníku odpovídalo 90 % účastníků, že pro ně byl kurz přínosem ve větších hodnotách než 50 % na škále od 0 % - 100 %. Pouze 10 % se pohybovalo pod rozhraním 50 %, kdy odpovídali na otázku, zda jim byl kurz přínosem.

2. Výsledky ověření

a) Výčet hlavních zjištění/problémů z ověřování programu:

Program O co ti v životě jde nenabízí účastníkům konkrétní odpovědi na otázky, které účastníky zajímají. V některých případech mohlo dojít k rozporu mezi očekáváním účastníků a realitou. Program vede účastníky k zamyšlení se nad vlastním životem a hodnotami. Proto je množství aktivit realizováno formou individuální práce účastníků. Tato forma ovšem nebyla účastníkům blízká, preferovali práci ve skupinách a možnost sdílet své prožitky s ostatními. Celý program otevírá téma sebepoznání, které účastníky nebylo příliš kvitováno. Z dotazníků vyplývá, že nebylo hodnoceno negativně, nicméně jako zajímavé bylo vyhodnoceno pouze v jednom dotazníku. Z toho usuzujeme, že účastníci nebyli tomuto tématu otevření do hloubky. Harmonogram kurzu měl nedostatky z hlediska časového odhadu jednotlivých aktivit. Některé aktivity byly příliš zdlouhavé, proto jsme množství aktivit zjednodušili, nebo je zařadili do jiného časového bloku v harmonogramu. Z oblasti témat programu jsme vyřadili téma smrt. Ověřením jsme zjistili, že nedokážeme téma s účastníky adekvátně zpracovat. Dále jsme ověřením zjistili některé nepřesnosti nebo nesrozumitelné formulace v zadání či pravidlech aktivit.

I přes všechny zmíněné nedostatky se podařilo naplnit hlavní cíle programu a zprostředkovat účastníkům silný zážitek, společný pro celou třídu.

b) Návrhy řešení zjištěných problémů:

V rámci jednotlivých aktivit zařadíme větší prostor pro možnost spoluvytváření vztahů v třídním kolektivu. Konkrétně zařadíme do aktivit prostor pro sdílení a budeme klást větší důraz na verbálně zaměřené zpětné vazby. Dále upravíme a přesně formulujeme některá zadání. Také některé pomůcky přizpůsobíme tak, abychom díky nim dosáhli stejného cíle, ale eliminovali čas potřebný na přípravu nebo výrobu. U některých aktivit, které mají charakter individuálního zamyšlení, budeme pracovat s atmosférou a prožitkem.

Konkrétní změny v jednotlivých aktivitách jsou rozepsány níže viz I).

c) Bude/byl vytvořený program upraven?

Ano, program bude upraven.

d) *Jak a v kterých částech bude program na základě ověření upraven?*

Aktivita Klubíčko

- *Aktivita obsahuje příliš mnoho otázek. Některé otázky byly pro účastníky nezajímavé a celá aktivita se kvůli nim zbytečně protáhla. Změna aktivity spočívá v úpravě úvodních otázek a v celkovém zkrácení časové dotace.*

Aktivita Kdo se bojí, nesmí do lesa

- *Aktivita je příliš dlouhá, tudíž na ni nestačí večerní blok programu. Také má aktivita rozsáhlá pravidla, která se účastníkům jevila jako složitá pro orientaci ve hře. Dále pak vysoká obtížnost některých úkolů, které jsou součástí hry. Některé z nich byly pro účastníky nesplnitelné, což vedlo ke ztrátě motivace v dalším průběhu hry. Výše zmíněné body budou brány na zřetel v dalších úpravách aktivity.*

Aktivita Lod' na moři

- *Tématem aktivity Lod' na moři je sebepoznání, které bylo pro účastníky nezajímavé. Z dotazníků vyplynulo, že aktivita nezanechala na účastnících velkou stopu. Pouze v jednom případě byla aktivita hodnocena jako zajímavá. Zbytek účastníků se k této aktivitě nevyjádřil vůbec. Přesto si myslíme, že aktivita má v tématu budoucnost i v rámci dramaturgie kurzu místo. S aktivitou budeme dále pracovat.*

Aktivita Legendy Asterionu

- *Aktivita nebyla pro účastníky příliš zajímavá. Jako možné důvody vidíme nesrozumitelnost pravidel, špatné zařazení aktivity do harmonogramu či příběh, který účastníky nezaujal. Ve všech výše zmíněných problematických bodech bude program upraven.*

Aktivita Malý princ

- *Aktivita Malý princ je opět postavena na principu individuální práce, která účastníkům příliš nevyhovuje. Zároveň v sobě nese nárok na zamyšlení účastníků, což není vhodné v rámci večerního programu. Úvodní příběh do aktivity je příliš dlouhý. Zároveň je v příběhu problematická část se smrtí. Ověřením jsme zjistili, že s tímto tématem nejsme schopni adekvátně pracovat a nepředává účastníkům původně zamýšlené poselství. Aktivita je upravena v rámci příběhu a také v zakončení aktivity.*

Aktivita Přesýpací hodiny

- *Aktivita Přesýpací hodiny je velmi náročná na přípravu i materiál. Při ověření jsme zjistili, že původně zamýšlená práce s pískem a zkumavkami je časově velmi náročná a pro účastníky nezajímavá. Princip aktivity účastníky oslovil a vedl k uvědomění, že oni sami jsou tvůrci svého života a velkých cílů ve svém životě mohou dosahovat pouze pomocí každodenních malých krůčků. Tento princip zůstane v aktivitě zachován, bude změněna pouze forma.*

3. Hodnocení účastníků a realizátorů ověření¹

a) Jak účastníci z cílové skupiny hodnotili ověřovaný program?

Účastníci si již před kurzem byli vědomi toho, že mohou sami ovlivnit svůj život. Program O co ti v životě jde pomohl účastníkům si tento pocit prožít a uvědomit a zároveň jej převést do konkrétních kroků, které mohou v životě uskutečnit již dnes.

Během celého programu jsme pracovali s hodnotami účastníků. Před kurzem byly nejčastěji zmiňované hodnoty rodina, přátelství a láska. Hodnotu rodina jako důležitou po kurzu vyhodnotilo 20 % účastníků. Hodnotu kariéra (smysluplná práce, finanční zajištění,...) uvedlo po kurzu jako důležitou 63 % účastníků. Mezi dalšími hodnotami zůstaly i na dále vztahy.

Z dotazníků vyplynulo, že 50% účastníků již před kurzem přemýšlelo nad tím, čeho by chtěli v životě dosáhnout. Po kurzu dokázalo odpovědět na otázku, co by si v životě přáli již 70 % účastníků. Zároveň také 8 % účastníků před kurzem uvedlo, že nad svou budoucností nikdy nezamýšlelo, zatímco po kurzu to byla jen pouhá 4% účastníků.

Dalším tématem byl TimeManagement. Před kurzem uvedlo 16 % účastníků, že je spokojeno se svým plánováním času. Po kurzu takto odpovědělo již 22 %. Stejně tak na otázku, zda se jim daří dobře pracovat se svým volným časem, odpovědělo před kurzem kladně 61 % účastníků a po kurzu 71 %.

Téma rozhodování bylo jedním ze stěžejních témat kurzu, které se objevilo hned v několika aktivitách. Z dotazníků nám vyplynulo, že účastníci po kurzu dokáží rozlišit důležitost rozhodnutí a až na základě toho hodnotí jejich obtížnost. Z dotazníků se ukázalo, že v důležitých rozhodnutích se účastníkům rozhoduje po kurzu obtížněji. U banálních rozhodnutí je to naopak.

Procentuální výsledky dotazníků jsou následující:

- *co si na sebe obléci - před kurzem bylo toto rozhodnutí obtížné pro 6 % účastníků, po kurzu pro 2 %*

¹ Vychází z evaluačních dotazníků žáků, učitelů, realizátorů programů – pracovníků neformálního vzdělávání či záznamů z rozhovorů s dětmi, které příjemce uchovává pro kontroly na místě.

- nákup v obchodě - před kurzem bylo toto rozhodnutí obtížné pro 14% účastníků, po kurzu pro 20 %
- výběr dárků - před kurzem bylo toto rozhodnutí obtížné pro 46% účastníků, po kurzu pro 40 %
- výběr jídla - před kurzem bylo toto rozhodnutí obtížné pro 22 % účastníků, po kurzu pro 10 %
- výběr výletu / dovolené - před kurzem bylo toto rozhodnutí obtížné pro 16 % účastníků, což se po kurzu nezměnilo (tato položka může být ovlivněna tím, že výběr dovolené není v kompetenci účastníků)
- při výběru střední školy - před kurzem bylo toto rozhodnutí obtížné pro 32 % účastníků, po kurzu pro 40 %
 Nejistota při výběru střední školy se o pár procent zvýšila. Tento fakt připisujeme tomu, že některý z účastníků mohl znejistit. Během aktivity Kniha života mohli prožít "nanečisto" svých budoucích 40 let života. Měli možnost si plnit některé teoretické plány a je možné, že někteří začali hlouběji reflektovat své vlastní sny o budoucím životě.

Dalším tématem byl strach. Před kurzem 92 % účastníků odpovědělo, že má z něčeho strach, 8 % dotazovaných odpovědělo, že strach nemá. Po kurzu účastníci uváděli způsoby, jak pracují s překonáním strachu. Mezi nejčastějšími odpověďmi se objevovala slova jako svěřit se (ve 47 %), sebetmotivace (43 %), dále pak přátelé, překonání se, blízká osoba a další. Po kurzu uvedla pouhá 2 % účastníků, že neví, jak naložit se strachem.

b) Co bylo v programu hodnoceno v rámci ověřovací skupiny nejlépe?

Aktivity: Kniha života, In time.

c) Jak byl hodnocen věcný obsah programu?

Věcný obsah programu byl účastníky hodnocen kladně. Kromě otevření tématu Budoucnosti program pozitivně podpořil vztahy ve třídním kolektivu a pomohl účastníkům naplnit potřebu prožívat svůj život společně, nejen online (důsledky distanční výuky ve školách během protiepidemiologických opatření).

d) Jak bylo hodnoceno organizační a materiální zabezpečení programu?

Organizační a materiální zabezpečení bylo hodnoceno velmi dobře.

e) Jak byl hodnocen výkon realizátorů programu?

Výkon realizátorů byl hodnocen pozitivně a to jak ze strany účastníků, tak ze strany učitelů. V rámci sebereflexe lektorů jsme zhodnotili, že u aktivity Kdo se bojí, nesmí do lesa, musíme věnovat delší čas přípravě bezprostředně před aktivitou. Uvedení do aktivity i průběh jsme kvůli nedostatečnému času na přípravu hodnotili jako zmatený.

f) Jaké měli účastníci výhrady/připomínky?

- Aktivita Legendy Asterionu
 - Účastníci nepochopili pravidla, byla příliš obtížná a špatně formulovaná.
 - Účastníky nezaujal příběh aktivity.
- Aktivita Kdo se bojí, nesmí do lesa
 - Složitost pravidel a náročnost úkolů, která účastníkům znemožňovala v aktivitě uspět. Následná ztráta motivace.
- Aktivita Malý princ
 - Rozporuplná reakce na téma smrti.
 - Účastníci nechtěli pracovat samostatně, nezaujal je přemýšlelci koncept aktivity.
- Aktivita Přesýpací hodiny

- Účastníky nebavila práce s barevným písmem. Hodnotili ji jako zbytečně náročnou a nezajímavou.

- Přesto aktivitu provázela AHA efekt účastníků, kdy si uvědomili, že svých životních cílů dosáhnou díky každodenním malým krokům.

g) Opakovala se některá výhrada/připomínka ze strany účastníků častěji? Jaká?
Nepochopení pravidel a další výhrady v Legendách Asterionu.

h) Budou případné připomínky účastníků zapracovány do další verze programu?
Ano, připomínky budou zapracovány do další verze pro ověření programu.

i) Jak byl program hodnocen ze strany realizátorů programu?
Lektoři hodnotí průběh programu jako zdařilý. Účastníci se zapojovali, byli dobře motivovaní a v závěru realizace byli nadšení. Některé aktivity budou lehce přepracovány (Legendy Asterionu, Malý princ, pracovní list v Lodi na moři) a jiné budou nově umístěny do časového harmonogramu (Prohodí se aktivita Kdo se bojí, nesmí do lesa a Legendy Asterionu).

j) Navrhují realizátoři úpravy programu, popř. jaké?
Ano realizátoři budou upravovat konkrétní aktivity více v bodu l).

k) Budou tyto návrhy realizátorů zapracovány do další verze programu? Pokud ne, proč?
Ano, zjištění a poznatky realizátorů budou zapracovány do další verze programu.

l) Konkrétní výčet úprav, které budou na základě ověření programu zapracovány do další/finální verze programu:

Aktivita Klubíčko

- Namísto pěti úvodních otázek jsme formulovali otázky tři. Místo osobních otázek jsme zařadili otázky dotýkající se tématu Budoucnosti. Aktivita má potenciál realizátorům kurzu ukázat, s jakým povědomím a jakou představou o kurzu účastníci přijíždějí.
- Dále byla aktivita zkrácena o zpětné posílání klubíčka po kruhu a opakování odpovědí.

Aktivita Kdo se bojí, nesmí do lesa

- Aktivita má složitá pravidla, účastníci se v nich obtížně orientovali.
- Aktivita je dlouhá, nestačí na ni blok večerního programu.
- Šifry v aktivitě jsou pro účastníky příliš těžké. Účastníkům se nepodařilo šifry vyřešit, čímž ztratili i motivaci pro další průběh hry.
- Aktivitu zařadíme do odpoledního bloku programu.

Aktivita Loď na moři

- Obrys lodi pro každého účastníka se jeví jako nezajímavý. Účastníci neměli dostatek prostoru pro text své odpovědi.
- Namísto pracovního listu s obrysem lodi jsme vytvořili nový pracovní list pojmenovaný Lodní deník, který účastníky přehledně provází zamyslením se nad vlastním životem. Jsou v něm přehledně členěné otázky a prostor pro text odpovědi.
- Na závěr aktivity jsme přidali prvek sdílení jako reakci na potřeby zvýšené komunikace účastníků.

Aktivita Legendy Asterionu

- Do příběhu jsme přidali více banálních rozhodnutí, které nejsou hodnotově zaměřené. Také jsme upravili příběh tak, aby byl pro účastníky zajímavější a aby jim byl celkový příběh bližší.

- Aktivitu jsme se rozhodli udělat více prožitkovou, přičemž jsem se rozhodli pracovat převážně s atmosférou celé aktivity.
- Aktivita byla přesunuta v harmonogramu z odpoledního bloku do večerního.

Aktivita Malý princ

- V aktivitě došlo ke zkrácení a úpravě příběhu a vynechání tématu smrti.

Aktivita Přesýpací hodiny

- Aktivita jsme se rozhodli zjednodušit v oblasti materiálního zabezpečení. Namísto zkumavek a barevných písků jsme vytvořili pracovní listy.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Mgr. Marcela Fojtíková Roubalová, PhD. Bc. Aneta Češková Bc. Dagmar Zlámalíková	28. 7. 2021	<i>F. Roubalová</i> <i>Češková</i> <i>Zlámalíková</i>

